

PÉCSI Dohánygyár

ÁRA:
2,30 Ft

XV. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1989. MÁJUS

Május 1.!

Április 28-án vállalati ünnepségen emlékeztünk meg a 100. május 1-ről.

A Pécsi Nemzeti Színház két művésze Moravetz Levente és Pállai Péter rövid műsora után igazgató elvtárs kitüntetések és jutalmakat adott át azoknak a munkatársaiknak, akik erre érdemesültek.

„KIVÁLÓ MUNKAÉRT” miniszteri kitüntetést Sándor Lajosné és Gergely László kaptak.

„PÉCSI DOHÁNYGYÁRÉRT” kitüntetést kapott: Gasteiger Hildegard, Lotz István, Süle Gábor, Illés János, Bodnár László, Sebrek Józsefné, Csorbics Erzsébet, Varga Béla, Schleisz Sándorné, Wencler Ferencné, Vágó Imréné és Simon Éva.

„KIVÁLÓ DOLGOZÓ”-k Fekete Mihályné, Gerber Istvánné, Dákai Lászlóné, Nagy Józsefné IV., Papp János

III., Tóth György, Hábeczcius Mihályné, Máté István, Losonczy Károlyné, Gömöri Antalné, Janisch János, Kalányos Jánosné, Bebes József, Szabó Jenőné, Végh Ernő, Böröcz Tibor, Hegyi József, Heilmann Vilmos, Horváth László, Péntek Lászlóné, Szabó János, Szurofka Zoltán, Sárközi Jánosné, Szepesi Gáborné, Szerdahelyi Gyuláné, Keresztes József és Csirke Nándorné.

JUTALMAZOTTAK: Balogh Attiláné I., Kiefer János, Újhelyi László, Kovács László IV., Kovács Lajosné, Pados József, Buzási Józsefné, Heizler József, Kalmár Béláné, Rózsa Sándorné, Kiss Gyuláné, Kovács Jenő, Barlangi Róbertné, Benkő Jenőné, Takács Erika, Szalajda István, Gulyás Mária, Pálfi Béla, Bata Imre és Déri Lászlóné.

Kitüntetett dolgozóinknak gratulálunk és további jó munkát kívánunk!

S. I.

Kérdések és válaszok

Kovács László néhány, dolgozót foglalkoztató problémát gyűjtött össze. Ezekre már jelen lapunkban is választ adunk azzal, hogy a még fennmaradó kérdésekre a jövő számunkban térünk vissza.

*

A kétszeri forintleértékelés inflációs hatása jóval több lesz, mint 11 százalékos. Hogyan érinti ez a vállalatot?

Napjainkban érezhetően felgyorsult az infláció. A forintleértékelések hatására ez még tovább fog gyorsulni. A leértékelés arszinvalon növelő hatását legalább három oldalról is kimutathatjuk:

1. Ösztönzi az exportot, hiszen azonos dollár bevételért most több Ft-hoz jut a vállalat. Erdemes minden eladható árut exportálni. Mivel a termelés nem nő számottevően, az export emelkedik, ez nem jelenthet mást, mint aruniányt a beiorlati piacon. A bérek valamelyest emelkednek, s mivel infláció van, a pénzt nem szabad megtakarítani, el kell költeni, a drága áru is vevőre talál. Tehát az árakat növelni lehet.

2. Azok a vállalatok, akik import alapanyagot használnak fel, a leértékelés miatt magasabb áron tudják csak beszerezni. Nönek a költségeik, csökken a nyereségük. Kénytelenek az árakat felemelni, hogy meg tudjanak élni (és fizetni tudják a saját dolgozók bérét). Az áremelés tovább növeli az inflációt.

3. A vállalatok a dolgozók megtartása érdekében kénytelenek erőn felül is bért emelni. Ezzel nő a költség (lásd. 2. pont!) növelni kell az árakat, de lehet is, mert vevő lesz rá (lásd 1. pont) és a kör bezárul!

Vállalatunkat is érzékenyen érintette a forintleértékelés, elsősorban a dráguló importanyagokon keresztül. A számszerűsítésen még most dolgozunk, de az már látható, hogy csak importanyagnál 10 millió Ft-ot meghaladó költségnövekedés várható. Ugyancsak növekedni fognak a hazai anyagok árai (pl. címjelzék, papírok, raganyag), amelyet az importanyagot használó szállítóink hártanak át. Ezeknek az anyagoknak a köre, ill. az áremelkedés mértéke ma még nem is számszerűsíthető.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kérdések és válaszok

(Folytatás az 1. oldalról)

Elszegényedett rétegek — 10 százalékos bérteljesztési elképzelés.

Itt rögtön pontosítanom kell: a vállalat 10 százalékkal tervezni növelni a vállalati bértömeget. Közismert, hogyha ezen többen osztozunk (vagyis, ha nő a létszám), akkor egy főre átlagosan nem fog 10 százalékos növekedés jutni. A másik probléma az „átlagos”-sal van. Az átlagnak az a jellemzője, hogy sok van alatta és sok felette és éppen átlagos talán nincs is! Például tegyük fel, hogy átlagosan 500 Ft lehetne a havi béremelés. Ha egy 10 fős osztályon kell ezt elosztani, egy megoldás lehetne a következő:

1 fő nem kap	
3 fő 300 Ft-ot	3x300 900,— Ft
2 fő 450 Ft-ot	2x450 900,— Ft
2 fő 700 Ft-ot	2x700 1400,— Ft
1 fő 800 Ft-ot	1x800 800,— Ft
1 fő 1000 Ft-ot	1x1000 1000,— Ft
10 fő	5000 Ft:10=500 Ft/fő

Visszatérve a kérdéshez, úgy gondolom, hogy 10 százalékos alapbéremelést ma nem tud garantálni a vállalat minden dolgozójának. Azt azonban el tudom képzelni, hogy a dolgozók nagy részének az éves jövedelme (és nem az alapbére!) 10 százalékkal magasabb lesz, mint az 1988. évi volt.

Ehhez számos körülménynek kell kedvezően alakulni és nekünk magunknak is tevékenyen hozzájárulni. Csak néhányat említenék ezek közül:

- fokozottabb anyagtakarékosság,
- selejtsökkentés,
- magasabb nyereségű termékek forgalmának növekedése,
- számunkra igen magas nyereségű PALL MALL közönségsikere,
- létszámcsökkentés.

Az ideai népgazdasági terv 12—15 százalékos inflációval számol. Véleményem szerint ez jóval magasabb lesz, bár remélhetőleg a 20 százalékot azért nem haladja meg.

Ebből következik, hogy az életszínvonalunk szükségszerűen romlani fog. A 15—20 százalékos infláció és a jobb esetben 10 százalékos jövedelemnövelés között minimum 5 százalékos rés marad.

*

A bértömeg-gazdálkodás és az 1989-re érvényes bérszabályozás lényege a mi vállalatunk szempontjából a következő kérdéseket veti fel:

● Mire elegendő a tavalyi 1988. évi bértömegünk?

● Mire kell fordítani a 10 százalékos bértömegnövelést?

● Bértömeg és átlagbér, átlagbér és kinek-kinek személyes — a fizetési lapon feltüntetett — havi bruttóbérenek viszonya.

● Bértömegnövelés és adózás mit jelentenek ezek az eredmény szempontjából?

Próbáljunk meg ezekre a kérdésekre szép sorjában válaszolni, s ezzel egyidejűleg — legalábbis szándékom szerint — választ adni a felvetett kérdésekre is.

Az 1988. évi bértömeg 87 752 ezer forint volt. Mindehhez 853 fő éves átlagos állományi létszám társult. Ez egy döntő mozzanat, mert a tavalyi bértömeg akkor lenne elegendő a bérek szinten tartásához, ha változatlan létszámmal, sőt e létszám változatlan struktúrában (azaz ugyanannyi szak- és betanított, segédmunkás, ugyanolyan műszakbeosztásban) termelne idén is. A bértömeg különböző címeken került kifizetésre, két fő formája: az alap, vagy besorolási bér, ami a fizikai dolgozónál zömmel órabéreként megállapított, illetve az alkalmazottaknál hibibér. Ebbe a kifizetési formába tartozik még az ebből automatikusan számított bér. (Teljesítményszázalék, műszakpótlék, túlóra.) A másik forma az úgynevezett változó bér, amelynek fő funkciója lenne az ösztönzés bizonyos célok elérésére. A két közötti leglényegesebb különbség, hogy az első minden dolgozónak alanyi joga (ha nem követ el olyan vétéséget, mely ettől megfosztja), a második mérlegelés kérdése „kinek — mikor — mennyit — milyen célokért” ez csak bizonyos kritériumok teljesítésekor válik alanyi joggá.

Mi a két forma viszonya — elsősorban ha adott a bértömeg, akkor a kettő csak egymás rovására növelhető, illetőleg az alapbér növelésével a változó bér kifizetése csökken. Második megközelítésben az alapbér, mivel alanyi jog nem csökkenthető, tehát változatlan változó bér kifizetése esetén csak úgy növelhető, ha a létszám csökken és az így felszabadult bértömeg kerül a megmaradt létszám között felosztásra (alapbéresítésre. Hiszen ha a képletet felírjuk, akkor a következő összefüggés adódik. $\text{létszám} \times \text{alapbér} + \text{változó bér} = \text{bértömeg}$.

Mi történt 1989. januárjában? A változó bér szinte teljes egészében felhasználásra került alapbér formájában.

Tartalékunk szinte nem is maradt. Tehát a képlet durva leegyszerűsítéssel a következő ebben az évben:

$\text{létszám} \times \text{alapbér} = \text{bértömeg}$

Elérkeztünk második fő kérdésünkhöz, az 1989. évi elhatározott 10 százalékos bértömegnöveléshez. Mennyit jelent ez Ft-ban? 8775 ezer forintot. Ebből bizonyos összegek már lekötöttek változó bérnek (a Kollektív Szerződés szerint, aki a kritériumoknak megfelelően, ki kell fizetni a *törzsgárda jutalmat*, a termelés érdekében fennmaradt a *tmk ösztönző rendszere*, kiadásra kerülnek az ideai év meghatározó feladatai *prémium* kifizés formájában, amennyiben export termelés lesz, illetőleg a vállalat érdeke megkívánja, hogy egy-egy feladatot az emberek az átlagosnál gyorsabban és pontosabban végezzenek el, erre a célra szintén változó bérre van szükség, kifizetésre kerültek a *jutalmak*).

Mielőtt az ideai év képzeletét felíránk, el kell mondani, hogy a létszám az első negyedévben magasabb a tavalyinál.

Tehát a képletünk így módosul: $(\text{létszám} + \text{létszám-növekmény}) \times \text{alapbér} + \text{változó bér} = 87\,752 \text{ e Ft} + (8755 - (\text{létszám-növekmény}) \times \text{alapbér}) - \text{változó bér}$.

Vagyis azt láthatjuk, hogy a 8775 ezer forint növekményből már idén az első negyedévben, puhsztán a létszám-növekedés miatt felhasználunk egy részt. Ebből adódik az a profán következtetés, hogy a létszámmal, a munkaerővel gazdálkodni kell. Ma már nem megoldás, hogy ha probléma adódik, akkor azt kapun kívülről felvett emberrel oldjuk meg, olyan jól képzett munkás és alkalmazotti állományra van szükség, amely a gyárkapun belül átcsoportosítható az adott termelési és egyéb feladatok ellátására. Enélkül bár a bértömeg rohamosan nőni kezd — növelve ezzel a vállalati költséget — az egyén számára ez a növekedés érezhetetlen marad.

Eljutottunk a harmadik fő kérdéshez: bértömeg és átlagbér. Az átlagbér nem más, mint a bértömeg és a létszám hányadosa. Az átlagbértől való eltérés fő indokai, az alapbérben jelentkező különbség — besorolási bér szakmai szempontok szerint, milyen műszakrendben dolgozik egy dolgozó, milyen a teljesítménye stb., valamint mennyivel részesült a változó bérből. Mi adódik ebből az egyén számára? Az átlagbér növelés mint láttuk bértömegnöveléssel, illetve létszámcsökkentéssel valósítható meg, ha a kettő egyidejűleg megy végbe, ennek százaléka akár magasabb is lehet mint a bértömegnövelés százaléka. Az egyéni bér szempontjából és béreinek összetevőiből adódóan, egyrészt növelheti bérét az alapbérfejlesztésből való részesedéssel (ez maga után vonja a

(Folyt. a 3. oldalon)

Kérdések és válaszok

(Folytatás a 2. oldalról)

teljesítmény és műszak után járó bértörzs növekedést is), másrészt a változóberéből való részesedés, amely az egyéni teljesítés függvénye kell, hogy legyen. Az egyén szempontjából, ha az alapbérfejlesztés után (ez utóbb se vehető el — alanyi jog) visszarendeződéssel nő a létszám változóberéből nem részesülhet, hiszen a bértörzs és a növekvő állományi létszám az átlagbért csökkenti és ennek alapbér része állandó.

● *Mibe kerül a vállalatnak a bértörzsnövelés?* Ez az utolsó, de egy nagyon jelentős kérdésünk.

A tavalyi bértörzs és a 10 százalékos növelés együttesen 96 527 eFt. Ez költség, ebből 87 752 eFt tavaly is költség volt. Ennek tavaly 37 733 eFt volt a társadalombiztosítása (TBK). Az idei költség növekmény a 87 752 eFt 3 százaléka a 2632 eFt, mert idén 43 százalékra emelték a TBK-t, plusz a 8775 eFt és ennek 43 százaléka 3,773 eFt, ez összesen a tavalyihoz képest 15 180 eFt költségnövekmény. A tavalyi eredmény eléréséhez vállalati szinten ha az egyéb tényezőket (idei költségnövekmények alapanyagár növekedés stb.) figyelmen kívül hagyjuk is, ezt ki kell majd gazdálkodni. Ehhez társulnak még a másik újság cikkben kifejtett tényezők és azt látjuk, hogy a nyereség nem növelhető olyan mértékben, hogy adómentes bérfejlesztés legyen végrehajtható. Vagyis a nyereség adózás során ha feltételezzük, hogy 103 Mft lesz (mint a terv) ezt még meg kell növelni a 8775 eFt-tal (a teljes bértörzsnövekménnyel), ez lesz az adóalap. Vagyis 111 775 eFt, ennek 54 százaléka 60 358 eFt. Ezt kell levonni a 103 Mft-ből a vállalatnál maradó eredmény ezek után 32 642 eFt. Ennek kell biztosítani a vállalat jövő évi gazdálkodásának beruházási és egyéb finanszírozási feladatait.

— tézisé —

*

A celofánzó-gyűjtő termékek meoázásával kapcsolatban egy észrevétel.

A technológiai folyamat úgy zajlik le, hogy először csomagolni, majd celofánzni kell, majd a végén kerül sor a gyűjtésre. A csomagolás közben történik a csomagok meoázása és a hibák jelzése. Az ekkor keletkezett hibákat javítani tudjuk. A meoázás megismétlődik akkor is, amikor gyűjtjük a csomagokat. A gyűjtőcsomagból ki-

vesznek csomagokat, s azokat ellenőrzik. Így előfordulhat az is, hogy a csomagolásnál már ellenőrzött termék újra minősítésre kerül, s ezzel a már kijavított hiba újra hibaként jelentkezik. Az ott dolgozók úgy érzik, észszerűbb volna, ha a gyűjtőcsomagokra állapítanának meg hibapontokat (papírelosztás, oldalragasztás, van-e benne „égett” csomag, stb.).

A felvetett kérdés pontosítása végett szeretném röviden ismertetni a gyártásközi minőségellenőrzésnek a csomagolási üzemszabványban kialakított mintavételi és minősítési rendjét. Termelő műszakokban a csomagológépektől véletlenszerűséggel kiemelt 6—6 minta alapján történik a minősítés, az észlelt hiba visszajelzése. A normál Sopiana termék csomagoló gépeknél a 6 mintavételnek időben nincs behatároltsága, viszont nem így van ez a gyűjtött termékekénél. A gyűjtőcsomagológép jóval nagyobb kapacitása miatt szakaszosan történik a csomagolás és a gyűjtés. Annak ellenére, hogy az idevonatkozó utasítás egyértelműen a csomagológépeknél írja elő a mintavétel helyét, a gyűjtés miatti szakaszosság korlátok közé szorítja — különösen a 100-as csomagológépnél — a műszak folyamán vehető minták időpontját. Így fordul elő esetenként — amennyiben a minőségellenőrzés nincs időben információjára a csomagolás megállásáról — hogy pl. az utolsó mintát kényszerül a már gyűjtött tételből kivenni. Bár a minőségellenőrzés odafigyelve, hogy a két mintavétel lehetőleg ne azonos időben csomagolt termékből történjen, mégis látszatra joggal gondolhatta eddig a gépszemélyzet, hogy ez nem így van. Az ilyen megítélésnek leggyorsabb elhárítását abban látjuk, hogy a minőségellenőrzés után megjelöli azokat a kartonokat, melyekből a mintát kivesszi, ezzel mintegy magát is figyelmezteti, hogy az esetlegesen gyűjtés után sorakerülő mintavételnél ne kerülhessen minősítésre közel egyidőben csomagolt termék.

A kérdés második részére válaszolva, a gyűjtött termékekénél tervbe vettük a teljeskörű minősítést, és ebbe beletartozna a gyűjtőcsomagológépnél végzett tevékenység minősítése is. Kéthónapos felmérésünk ugyanis azt erősítette meg, hogy ennél a tevékenységnél is vannak olyan minőségi hiányosságok, melyeket nem hanyagolhatunk el a jövőben. Ilyenek pl. a már említett oldalragasztási hiányosságok, a papírelosztás, a gyűjtőcsomagban összeragadt, gyűrt csomagocskák, a raganyagtól szennyezett gyűjtőcsomag stb. Azt gondolom, világosan kitűnik, hogy ez a hibafigyelés újszerű lépés lenne, és semmiképpen sem helyettesítené — nem is helyettesítheti — a csomagolási tevékenység minősítését.

Dr. Kiss Elemérné

Üdülési lehetőségek

Ez évben ismét bővítettük üdülési lehetőségeinket. Tettük ezt azért, mert tudjuk, hogy dolgozóink közül sajnos szép számban szenvednek különböző izületi, mozgásszervi elváltozásokban. Olyan lehetőséget kerestünk, amely a mai szűkösebb körülmények között is elérhető a pihenni, gyógyulni vároknak. Így esett a választás — a próbálkozás — a szomszéd megye ma már országosan is elismert üdülőhelyére — Gunarasra. Kézel van, könnyen megközelíthető, sokféle betegségre gyógyító hatású, kulturált környezetben biztosítják az ellátást.

A fürdőt 1977-ben nyitották meg, 1980—82-ig adták át a gyógyászati részt, 1983. január 1. óta teljes kapacitással működik. Évente kb. 300 000 körüli a fürdőzők és mintegy 100 000 körüli az egészségügyi kezelést kapók száma. Ez a szám évről évre növekszik, csakúgy mint a külföldi vendégek.

36-féle gyógyfürdőszolgáltatást tudnak biztosítani, ezek közül néhányat kiemelve: egyéni és csoportos víz alatti torna, különböző gyógyszeres pakolások, iszapkezelések, mikro- és rövidhullámú kezelések, galvánkezelések, solárium, szauna, stb.

A terápiás programokat természetesen csak előzetes orvosi vizsgálat után végzik.

Aki érdeklődik, keresse meg Varga Károlyné üdülési felelőst, akinél jelentkezni is lehet.

S. I.

Hírek

A Dohányipari Szakértői Bizottság megtárgyalta a „Szárítás után beváltásra kerülő nyersdohányok minőségi követelmények” c. szabványtervezeteket a Kerti, Kállói, Pallagi sárga, Havana és Burley dohányokra, melyeket kisebb módosításokkal elfogadott, és szabvánnyá nyilvánított. Ezen szabványokba bekerül a fajtacsoportba tartozó fajták és a legfontosabb beltartalmi jellemzők értékeinek feltüntetése. Ujratárgyalásra utalta a bizottság a Virginia típusú dohányok szabványtervezetét, mivel e témában egyezés nem alakult ki.

MÁJUSI KÉPEK

C-vitamin a cigarettában

Az elmúlt év folyamán az alábbi beszélgetés fültanúja voltam:

— Hallottad? Már a cigarettákba is tesznek C-vitamint!

— És miért kell a cigibe..

— Biztosan azért, hogy ne gyógyszerárba menjünk C-vitaminért, elég lesz, ha rágyújtunk...

— Még az is lehet, hogy megérjük azt, hogy receptre kapunk vitamínos cigit.

Ilyen és ehhez hasonló megjegyzéseket sokszor hallunk. Ezért is szeretnénk rövid tájékoztatást adni arról, hogy miért is jó az, ha C-vitamint tartalmaz a Sopianae 100 és Nádor füstszűrője. Ez a két termék mind keresettebb a hazai piacon. Sikerüket növelte az is, hogy egyre több tájékoztatást lehetett hallani, olvasni arról, hogy ezeknek a cigarettáknak a filtere tartalmaz C-vitamint (mely közismerten jó betegségek megelőzésében.)

Az elmúlt évek kutatásai azt bizonyították, hogy a dohányosoknak jóval nagyobb mennyiségű C-vitaminra van szükségük, mint a nem dohányosoknak, mivel a füstben jelenlévő égéstermékek kémiai reakcióba lépnek a C-vitaminnal — amelyet a szervezetünk tartalmaz. Így a C-vitamin előnyös hatása jelentősen lecsökken a dohányosok szervezetében. Vizsgálatok azt mutatták, hogy napi 20 szál cigaretta elszívásakor kb. 40 százalékkal csökken a szervezet C-vitamin szintje.

A C-vitaminszint csökkenése mellett a cigaretta füstjének alkotói egyéb — egészségre káros — folyamatok elindítói, közreműködői is lehetnek a dohányos szervezetében. A cigaretta füstje tartalmaz ugyanis olyan anyagokat, melyek kimondottan karcinogén (rákkeltő) hatásúnak minősítenek. Ezeket a füstalkotókat (pl. formaldehid, acetaldehid, akrolein) a C-vitamin közömbösíteni tudja. A füstben lévő aktív, oxidációra képes vegyületek pedig a szervezetben lévő enzimeket támadhatják meg, így ezek elvesztenék aktivitásukat. Az enzimek ún. inaktíválódása rendkívül káros következményekkel járhat akkor, ha a szervezetet ez a hatás folyamatosan éri (pl. aktív dohányosoknál). Ezt a káros oxidációs hatást is kivédheti a C-vitamin megfelelő szintje.

(Folytatás az 5-ös oldalon)

C-vitamin a cigarettában

(Folytatás a 4. oldalról)

A fentiekben leírt káros hatások „kivédésének”, csökkentésének egyik módja az lehet, hogy a dohányosok szervezetében megnöveljük a C-vitamin szintet. Így naponta nem 75 mg, hanem — dohányzás erejétől, cigarettafajtától stb. függően — 150—500 mg C-vitamint kellene a szervezetbe juttatni.

A másik megoldás az lehet, amit vállalatunk is alkalmaz: a C-vitamint a cigaretták füstszűrőjébe építi be, nagyfelületű aktív szénre elosztva. Ezt az eljárást nemzetközi szabadalom védi. Ez utóbbi megoldás — a szabadalom kidolgozóinak ismerete alapján — sokkal kedvezőbb és nagyobb hatású, mintha a dohányosok szervezetében növelnék a C-vitamin szintjét. Meg kell azonban jegyezni azt, hogy a C-vitaminos füstszűrőt tartalmazó cigaretta szívása mellett a szervezet C-vitamin szintje is igen előnyös.

A C-vitamin a füstszűrőben való alkalmazását és hatékonyságát az indo-

kolja, hogy a dohányfüst égéstermékének át kell haladniuk a C-vitaminnal „dúsított” filteren. Így a füstszűrő igen hatékonyan tudja kiszűrni a káros anyagokat. Pi. formaldehid esetében ez a kémiai megkötő hatás 60—70 százalékos. Abban az esetben, ha szervezetünkben növeljük a C-vitamin szintjét, akkor az a szokásos módon „szétoszlik” a szervezetben, és nem olyan koncentráltan van jelen, mint a filterben. Így tehát a C-vitamin nincs a szükséges helyeken (torok, garat, stb.) olyan koncentráltan, mint a filter esetében. A káros komponensek megkötése szempontjából a C-vitaminos filter kb. 1000-szer hatékonyabb, mint a C-vitaminnak a szervezetbe történő „adalékolása”.

Ezek a konkrét méréseken alapuló számítások is alátámasztják a szabadalom jelentőségét az egészségvédelem szempontjából, hiszen a C-vitamin nemcsak megkötö a káros füstalkotókat a filterben, hanem ezáltal a szervezet C-vitamin háztartását sem engedi leromolni.

K. K. J.

Üzemszerű gyártás

Sopianae Nivo 100

A Sopianae Nivo cigarettáról már sok szó eset. De most ismételtel beszélünk kell róla, mert kezdődik üzemszerű előállítás.

Felvetődik a kérdés, hogy kell-e a fogyasztóknak még egy Sopianae cigaretta? Hiszen — ha megszámloljuk —, már eddig is fél tuat van belőle, pontosan 7 féle. A Sopianae Nivo immár a család nyolcadik tagja lesz. Tud-e még ez a termék valami újdonságot jelenteni a fogyasztók részére?

Mivel a fejlesztésben aktívan részt vettem, merem mondani, hogy tartogat újdonságot. Legfontosabb: a hazai előállítású termékek között még nincs olyan cigaretta, melynek kátránytartalma ilyen alacsony lenne — 10 mg alatti értéket jelent cigarettánként. És mindezt 100 mm hosszúsági méretű cigaretta esetében tudtuk elérni. Ezen kívül az oly sokat emlegetett aldehid-típusú vegyületeket fokozottabban szűri a füstből.

Mi előnye származik ebből az embernek? — tehetjük föl a kérdést, hiszen ezen kívül marad még a füstben káros anyag. Az emberi szervezet C-vitamint tartalmaz, melyre nagy szükség van többek között az ellenállóképesség növelése érdekében.

Amiről eddig nem tudtunk, a dohányos ember vérében a C-vitamin-szint alacsonyabb, mint a nem dohányzóké. Megfelelő adalékanyagot tartalmazó füstszűrővel a fenti jelenléte befolyásolni lehet. A Sopianae Nivo füstszűrője képes erre. Maga a

cigaretta kissé aromásított, és perforált mandzsettával készül. Ára 30,— Ft, mely a többi cigarettához viszonyítva nem magas. Reméljük, május közepére már az üzletekbe kerül, a dohányosok eldönthetik majd, hogy mennyire van szükségük egy olyan cigarettára, mely szervezetüket, egészségüket kevésbé károsítja.

Lesz-e Szegedi Fesztivál cigaretta? Évekkel ezelőtt felmerült az Igény: a „Szegedi Fesztivál”-t új megjelenési formába kellene csomagolni. Nem csak az ünnepi játékok megújítását terveztek Szegeden, hanem gondoltak arra, hogy az alkalmi jellegű cigarettát is meg kell újítani. Így közös megbeszélés alkalmával megállapodás született, hogy változzon meg a csomagolás címjelzéke, valamint készüljön egy másik, reprezentatívabb, kemény dobozba csomagolt, 84 mm hosszú Szegedi Fesztivál is. Nos, ennek hatására a júniusban gyártásra kerülő termék már Fesztivál elnevezéssel készül és két változatban.

Mindkettő Sopianae típusú cigaretta lesz, hogy a régi fogyasztói a megszokott márkát kapják.

M. T. J.

Nyugdíjban

Wenczler Ferencné

Wenczler Ferencné 21 évi vállalati múlttal április végén nyugdíjba vonult. Az elsőtől az utolsó napig a filtergyártáson dolgozott, azon kevesek közé tartozott, aki jóban, rosszban mindvégig hűséges maradt ehhez az üzemhez.

Munkáját mindig úgy végezte, mint-ha a sajátjában dolgozna. Készséges, szorgalmas, kötelességtudó munkatárs volt, a mindennapokban megbízható, holott nem volt könnyű a magánélete sem. Hivatkozhatott volna olykor „nehéz körülményeire”, ilyen-olyan problémáira, de ő ehelyett tette a dolgát. Arra is jutott ideje, energiája, hogy a közösségért is tegyen. A szakszervezetben hosszú évekig tisztségviselő volt. Általában érdeklődött, figyelt a környezetében történő eseményekre, dolgokra.

Biztosan hiányozni fog Marika néni-nak a hétköznapi beidézett „mozdulata” — a munkába járás.

S. I.

PÉCSI DOHÁNYGYÁR

A Pécsi Dohánygyár dologozóinak lapja
Szerkeszti a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő:

Dr. Simonné dr. Bernáth Erika
Kiadja a Baranya Megyei
Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: Bodó László
Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft
89-252 Pannónia Nyomda
7622 Pécs, Zólyom u. 2.
Felelős vezető: Dr. Gaál Csaba

A műhelyekben beszélük:

A portától a falon át a rámpáig

Kérdések az Igazgatóhoz

Szerkesztőségünk felé érkezett olyan kérdés, illetve javaslat, hogy dolgozóink szívesen vennék, ha ismét felújítanánk a régebben rendszeresen megjelentetett „Műhelyekben beszélük” című rovatunkat. Úgy gondoltuk, ennek nincsen semmi akadálya, és az első ilyen cikkünkben többek érdeklődésére számot tartó problémára kértünk választ az arra legilletékesebbtől, vállalatunk igazgatójától.

— *Első kérdésünk: miért készült a portánál a tetővel ellátott kapubejárat?*

— Erre a kérdésre az alábbiakat tudom mondani: vállalatunk megnőtt jelentőségében, termelési volumenben. Egyre erőteljesebb nemzetközi kapcsolatai vannak alakulóban, épülőben, és ahogy azt nyilván dolgozóink is észlelik, a vállalathoz szinte naponta jönnek külföldiek, akikkel különböző üzletkötési javaslatok ügyében tárgyalunk. A Pécsi Dohánygyár tehát kiértékelte a hazai piacról. Egy ilyen vállalatnál nem mindegy, hogy milyen az első benyomása az ide belépőnek, legyen az akár belföldi, akár külföldi ügyfél. A régi, szerény portásfülke már az első pillantásra elszegényedett vállalat benyomását kelti. A portaszolgáltatnak nemcsak ellenőrzési joga van, de ez kötelessége is. Meg kell állítania a kapuban minden belföldi, illetve külföldi személygépkocsit is. Gondoljunk csak arra, hogy ez hogyan történik meg akkor, ha például esik az eső, jön egy külföldi, megáll a kapuban, az ellenőrzést el kell végezni, netán úgy, hogy a vendégnek ki kell szállnia! Tehát az építmény, amit elképzeltünk, nemcsak a vállalati portaszolgálat munkakörülményeit javítja — gondoljunk arra, hogy egy cigarettagyártó gépet sem teszünk a szabadba, méginkább meg kell teremteni a megfelelő körülményeket akkor, amikor olyan ellenőrzési folyamatról van szó, ahol az időjárás viszonyosságaitól az ellenőrző és ellenőrzött személyeket is védeni szükséges. Azon felül tehát, hogy a külső benyomást kedvezőbbé formáljuk, egy másik indokról sem szabad megfeledkezni.

Azzal kezdem, hogy rendkívül szokatlan dolog, hogy egy vállalat területére parkolási céllal vállalati dolgozók gépkocsijait beengednek. Ez nem szokványos dolog, még a dohányiparon belül sem. Mi az új parkoló kialakításával viszonylag jelentős mennyiségű vállalati dolgozó gépkocsijának tesszük lehetővé a vállalat területén történő parkolását. E kocsik mozgását konkrétan meg kell határozni, ezek közlekedési és tartózkodási területét el kell különíteni a vállalat területétől, vagyonvédelmi szempontból.

— *Mindjárt ezzel az elkerítéssel kapcsolatosan merült fel az a másik, többeket izgató kérdés: mi indokolta a gyártási épület keleti oldalánál, az orvosi rendelő előtti fal, valamint a porta előtti fal megépítését?*

— Nos, az előbbieken már céloztam a vagyonvédelmi szempontokból a gépkocsik belső mozgásánál a vállalati területtől történő elkülönítésének fontosságára, ez a fal azonban még egy másik gondunk megoldását is elősegíti, nevezetesen, hogy bizonyos mértékig zajcsökkentő hatást biztosít a külső területek felé. Az orvosi rendelőnél levő fal eddig már több mint 7 decibellel csökkentette a vállalat területéről kiáramló zajt, és ez azt jelenti, hogy nappali zajszinten beleférünk a szabványba. A hatóságok értékelik vállalatunknak a zajszint csökkentése érdekében tett törekvéseit, és noha itt még vannak teendőink az éjszakai zajszint csökkentésével kapcsolatban, de a legutóbbi zajszintmérő vizsgálatoknál nem szabtak ki ellenünk zajbírságot.

— *Több dolgozóra kissé irritálónak hatott a néhány évvel ezelőtt megépített rámpa egy részének elbontása a régi gyártási épület nyugati oldalánál. Miért volt erre a változtatásra szükség?*

— Amikor néhány évvel ezelőtt a Dohánygyár szárítójának új alsorsori helyiséget építettünk, akkor alakítottuk ki azt úgy, hogy annak földeme egyben rakodórampa céljait szolgálja. Az

északi részen külön targoncámpát készítettek, hogy így jobban be tudják kapcsolni a rámpát a vállalat belső forgalmába. Amikor erről döntöttünk, akkor még nem tudtuk, hogy néznek ki a tengeri szállításra is alkalmas konténerek. Filteranyaggal kellett megrakni ezeket a nagyon nagy méretű konténereket, ez új helyzetet teremtett. Módosítani kellett a rámpa alakját, hiszen a rámpa és az útszint között kedvezőtlen eltérések voltak, ezért kellett a fűrészfogas megoldást kialakítani. Röviden tehát: a követelményekhez alakítottuk a már meglévő építményt. A mai világban ez egészen természetes is, az építményeket is az újszerű követelményekhez kell igazítani. Nem lehet tehát felvetni senki felelősségét azért, hogy 5 évre előre nem tud pontosan beelátni a részletekbe. Az azonban egyenesen bűn lett volna, hogyha a jelenlegi valóságot nem igazítjuk a követelményekhez.

— *Köszönöm a válaszokat.*

S. E.

Művészvendégek a Dohánygyárban

A Pécsi Nemzeti Színház művészei adtak rövid műsort gyárunkban május 1-i ünnepségünkön. (Tudósításunkat az 1. oldalon olvashatták). Képünkön: Pálfai Péter verset mond.

Rólam, rólad, rólunk

Az utóbbi időkben az emberek zaklatott kedélyállapota mintha valamelyest csillapodott volna. Kétségtelen, sokan belefásultak a szócsatákba, a gombamód megszorodott alternatív szervezetek kinyilatkozásai, felhívásai között vergődnek. A döntő többség, ha csendben is, de mégis figyelemmel kíséri a változásokat. A hétköznapi életünket egyre több kedvezőtlen változás hatja át, egyre szélesebb rétegek kerülnek az élet perifériájára. Milliók küzdenek megélhetési gondokkal, akiknek a tej és a kenyér ma már valóban az „életet” jelenti. A politika küzdőterén, az emberi jogok területén, a gazdaságunk átforgalmazásában azonban jelentős változás tanúi lehettünk az utóbbi hónapokban.

Többpárt rendszer, vállalatok magánkézbe adása, közös vállalatok létrehozása, a demokrácia kiszélesedése – mind-mind azt sejteti, hogy az elmúlt 40 év hibáitól meg kell, meg akarunk szabadulni. Sajnálatos viszont, hogy ezek a változások, reformok lelassultak, megálltak a vállalatok kapuinál vagy a vállalatokon belül. Pedig a legnagyobb változást, az életszínvonal emelését a jól működő, versenyképes gazdaságok biztosítanák. Vajon mi az oka, hogy a vállalatok nehezen mozdulnak? Egyrészt a még érvényben levő bürokratikus szabályozók, melyek kötik a vezetés kezét, a bérreform hiánya, egyes vállalatok monopolisztikus helyzete, mely hátráltatja a velük kapcsolatban álló vállalatok gazdaságosabb termelését. Másrészt a tőke hiánya, amely a korszerű piacon nyereséggel eladható, versenyképes termékek megjelenését gátolja. Végezetül az emberi tényezők közrejátszása is nagymértékben készfelteti a kibontakozást. Nem megfelelően felkészült emberek az irányításban, ahol a politikai megbízhatóság fontosabb követelmény volt, mint az adott szakterülethez való hozzáértés. Végtelenül alacsony munkamorál, munkaerőkölcs a munkahelyeken. A kis pénz — kis munka elvének elhatárolása, amelyet a vezetés hallgatólagosan tudomásul vett, mert nem tudta megbecsülni a kiemelkedően dolgozót (bérreform hiánya). Így az a húzóerő „engedett le”, amelyhez a többieknek fel kellett volna zárkózni. „A kocsis azt a lovat ütötte, amelyik amúgy is húzott.”

A gazdaság modernizálásának munkahelyek, vezetői beosztások, karrieresnek áldozatul. Mindezek mögött pedig emberi sorsok állnak. Köztudott, hisz évek óta beszélünk róla, hogy kevesebb létszámmal is lehetne hatékonyabban dolgozni, hogy sok az adminisztratív állomány, sok vezető jut egy dolgozóra. A büszkén hirdített teljes foglalkoztatottság elve miatt túlfoglalkoztatottság nőtte ki magát a vállalatoknál, intézményeknél. Idáig az állami támogatások révén ezt a felduzzasztott létszámot a vállalatok el tudták tartani. A jövőben sok vállalat ezt már nem engedheti meg magának. Lassan tudatosulni fog az emberekben a munkanélküliség fogalma. Ez kétségtelenül rossz érzést vált ki a legtöbb emberből, mégis lesznek pozitív hatásai is.

Mire gondolok? Mindenki el kell döntenie, hogy a jövőben a munkahelye fontos-e számára? Kötődik-e a munkahelyéhez? Ha ezt eldöntötte, mérlegelnie kell, hogy esélye csak úgy van megtartásához, ha lelkiismeretesen, tudása legjavát adva dolgozik. Mindenki meg kell találnia azt a helyet, ahol képességeinek megfelelően tud érvényesülni. A jövőben a vállalat és a munkások érdekeinek szorosan kapcsolódnia kell egymáshoz. Mindent a vállalati eredmény növelésének érdekében kell állítani. Viszont a vállalatnak is mindent el kell követnie, hogy ezeknek az eredményeknek a birtokában biztos megélhetést, jó anyagi fedezetet, egzisztenciát nyújtson dolgozóinak.

Kibontakozásról, jobb megélhetésről beszélünk, és várjuk, hogy mindez bekövetkezzék. Várjuk, de közben elfeledkezünk arról, hogy ehhez nekünk is meg kell változnunk. Mert mit tapasztalhatunk? Mindenki beszél, kritizál, de a munkahelyen ugyanolyan laza, nemtörődöm tempóban dolgozgat. A vállalat tulajdonát magának érezve elhordja. Munkaidőben fuserálgat, városban magánügyeit intézi, vállalaton belül céltalanul cselleng. Nem tisztel senkit és semmit. Sem munkatársat, sem vezetőt, sem egymást. A munkafejelem, munkaerőkölcs már rég a múlté, és ezzel lettek a múlté a gazdasági eredményeink, igényeink, emberi kapcsolataink. Szép lassan igénytelenségre szoktattuk magunkat. Mert hálások vagyunk, ha kicserélik az étteremben a koszos abroszt, ha nem csap be a hentes, ha sikerül olyan cipőt venni, amelynek nem jön le a talpa. Holott ezek a dolgok a világ más táján természetesen. A munkafe-

gyelem, munkamorál épp úgy fontos része a kibontakozásnak, mint a gazdaság átalakítása vagy a demokrácia kiszélesítése. Mindenki fel kell ismernie, hogy munkája a vállalat eredményeit növeli vagy csökkenti. Ha munkája vagy viselkedése erkölcsileg kárt okoz, vagy megváltoznia vagy mennie kell.

Az alapokhoz kell visszatérni. Ez pedig a tisztességes, becsületes munkavezetés. Ezért cserébe tisztességes megélhetést biztosító béreket! Feddhetetlen, példamutató vezetőket, tiszta közérkölcset! Mert hangoztattuk ugyan ezeket, de nem ezek szellemében cselekedtünk. Az elmúlt időszakban épp a becsületes, dolgos emberek tömegei szegényedtek el, és ez a folyamat még közel sem állt meg. Sokan értetlenül állunk az előtt a tény előtt, hogy a veszteségesen, állami támogatásból élő vállalatok vezetői e nyomorúságos helyzetben is meggadagodnak, míg a munkásáramányuk elszegényedik vagy munkanélkülivé válik. Hogy ezek a vezetők mindig találjanak kifogásokat, baráti kapcsolatokat. Hogy nálunk egy bizonyos poszton felül csak felfelé lehet bukni. Hogy az ügyeskedés, korrupció eredményesebb tevékenység, mint a tisztességes munka. Az elmúlt évtizedek alatt a sokat hangoztatott egyszemélyi felelősség csak arra volt jó, hogy cserébe különböző anyagi juttatásokhoz juthassanak. Most hol van az egyszemélyi felelősség? Más országokban megbukik az a kereskedelmi vagy pénzügyminiszter, akinek a késői vagy hibás döntése miatt deviza-milliárdok hagyják el az amúgy is tönk szélén álló országot. (Példa erre az osztrák bevásárlási láz, amely előtt a nyugati pénzügyi szakemberek is fejcsóválva álltak). Nálunk megtehetik. Sok politikai vezetőnk még a személyes konzekvenciát sem tudja levonni. Még annyi tartása sincs, hogy lemondjon, félreálljon. (Bár, jól járna a kiemelt nyugdíjjal!)

Miért kell megvárni, míg minden működőképtelen lesz? Hát valóban ennyire közömböseek vagyunk? Nem hiszem! A hosszú évek alatt belénk ivódott engedelmisségi reflexek oldódnak. Egyre több visszás dolog miatt emeljük fel szavunkat, egyre többen akarjuk a változást. Demokráciát, mely számomra a félelem nélküli szabadságot jelenti. A véleményem szabad nyilvánítását, más véleményének tiszteltetésben tartását, a vitában született megegyezések betartását. Mindenki emberi tudása szerinti érvényesülését, a kiváltságok eltörlését. Az emberi jogok tiszteltetésben tartásával emberibb életet.

SPORT

„Földvár kupa”

Idén nyolcadik alkalommal rendezték meg Balatonföldváron az ország amatőr labdarúgócsapatainak kiírt „Földvár Kupát”.

A mostoha időjárás ellenére 31 csapat vett részt a küzdelmekben, köztük gyárunk női labdarúgócsapata is. A háromnapos selejtező tétje az volt, hogy melyik négy férfi és négy női csapat vehet részt az őszi „Szuper Kupán”. A lányok nagyon szép sikert értek el, hiszen a döntőig jutottak és ezzel az őszi torna résztvevői lehetnek, egyetlen dunántúli csapatként. A tornán egyetlen vereséget szenvedtek csak el, a Kistelek csapatától 2:1 arányban. A legjobb teljesítményt a Kaposvár ellen nyújtották, ahol **Kat-reiner** három, **Rácz** és **Bankné** egy-egy találatával valósággal kiütötték ellenfelüket. A legszorosabb és legnagyobb küzdelmű mérkőzést a Békéscsaba ellen játszották, ahol **Pécsi** találatával a mieink szereztek vezetést, de egy kapushibából bekapott góllal ellenfelük egyenlíteni tudott. A döntő mérkőzésen egy öngól és egy védelmi kihagyást követően ellenfelük gyors előnyre tett szert, de **Tóth M. góljával** feljött a dohánygyári együttes. A második féлдőben azonban az orkánserű széllel szemben is nem tudták fölényüket góllá váltani. A lényeg azonban az, hogy összel a dohánygyári lányok fennállásuk óta a legnagyobb sikert érhetik el, amennyiben megnyernek a „Szuper Kupát”, amely egyhetes külföldi jutalom úttal is jár. Az is siker, hogy az őszi döntőkön a rendezők lányainkat ingyen látják vendégül mind a három napon.

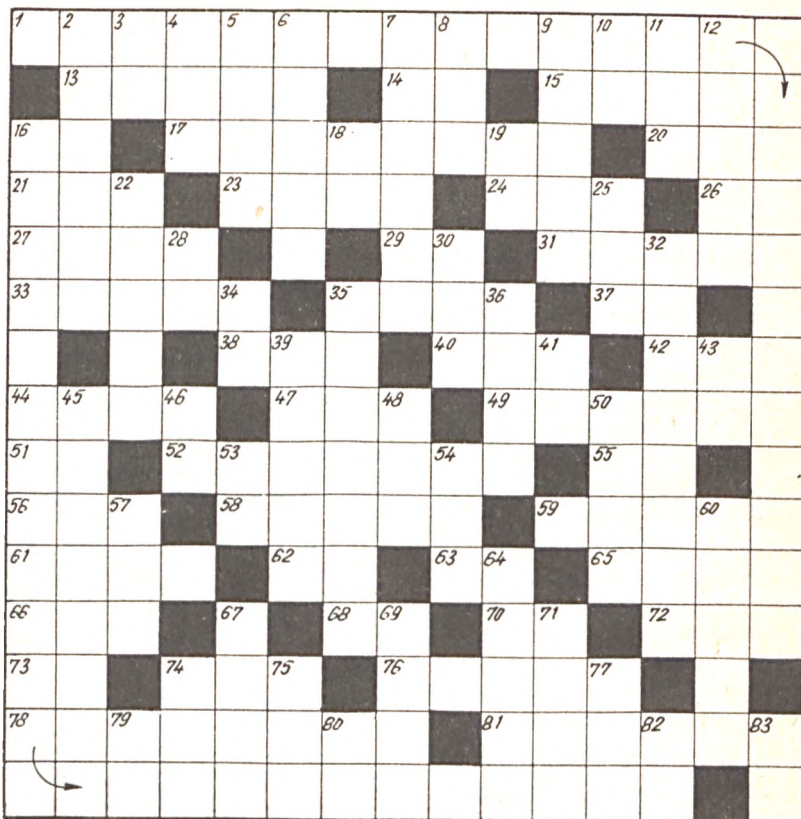
Úgy látjuk, hogy a tavaly október óta végzett komolyabb munka kezd beérni, s ezen az úton továbbhaladva az elkövetkezendő időkben további ilyen örömteli hírekkel szolgálhatunk! A lányokon reméljük nem fog múlni!

Hír még a lányok házatájáról, hogy reklámozzák a Garancia Szövetkezetet, amiért 2000 km távolsáig autóbust kapnak cserébe, így könnyítve az egyre drágább utazási költségeiken.

Az elkövetkező időben újabb nagy feladat előtt állnak, mivel a legjobb magyar NB I-es együttes meghívásának tesznek eleget, a ferencvárosi László Kórház csapatával ütköznek meg Budapesten, nagypályán. Itt az eredmény nem lehet kétséges, de a mérkőzés a tanulás miatt fontos. Amennyiben meg tudnánk erősíteni csapatunkat a hátvéd és kapus posztján, úgy nagypályán is eredményesebben tudnánk szerepelni, ami a távolabbi célkitűzéseink között szerepel.

Hunyadi Tibor

KERESZTREJTVÉNY

Vízszintes: 1. Jókivánság. A megfejtés első része (zárt betűk: S, L, V, H, Z, É). 13. Francia férfinév. 14. Rangjelző. 15. Olasz férfinév. 16. Nióbium vegyjele. 17. Megrögzött. 20. Fehérnemű. 21. Becézett női név. 23. Csellen-gés. 24. Egedelem. 26. Kettős mássalhangzó. 27. Szivesség viszonzása. 29. Tanárképző Főiskola. 31. Kiszakadt. 33. A megfejtés második része. 35. Angol méltóság. 37. Gallium. 38. Régi ürmérték. 40. Csapadék. 42. Fordítva van talpon! 44. Néma lábosok! 47. Tűzet szüntet. 49. Ragasztós papír. 51. Német tojás. 52. A megfejtés harmadik része. 55. Izomkötő szalag. 56. Olasz szobrász (Amerigo). 58. Észak-olasz folyó. 59. Női név – ford. 61. Fordított ütem – angolul. 62. Mint az 55. sz. 63. Gépkocsi. 65. Baktérium. 66. Testnedv. 68. Azonosak. 70. Vércsatorna. 72. Nyelvtani fogalom. 73. O. M. 74. Versenyszám. 76. Fájdalomcsillapító. 78. Döcögő. 81. Sportszőnyeg.

Függőleges: 2. Fosztogat. 3. Repülőgép típus. 4. Létezik. 5. Görög élet. 6. Munka olvasztott fémmel. 7. Küzdősport. 8. Becézett női név. 9. Keresztül ragyog. 10. Idegen tagadás. 11. ...

baba (japán film). 12. Etalon. 16. A megfejtés harmadik része (zárt betűk: Z, N, H). 18. Fordított állóvíz. 19. Közterület. 22. Rosszindulatú. 25. Sut. 28. Latin kettős betű. 30. Takar. 32. Világjáró. 34. Nátrium. 35. Zeneszerző (Ede). 36. Parlagi. 39. Erőnlét. 41. Ráridum. 43. Eles. 45. Tudományosság. 46. Az L szomszédai. 48. Részese valaminek. 50. ... Floyd (zenekar). 53. Móra egyneműi. 54. Édes jelzője. 57. Hatatlan. 60. Riadó. 64. Gyöngéden rávette. 67. Hosszú ideig. 69. Tikl ... — (ford.). 71. A jég teszi. 74. Ámbár. 75. Dickens írói álneve. 77. Belterület része. 79. B. S. 80. Építőanyag. 82. Volt légnymás mértékegység. 83. Aroma.

Beküldendő a vízszintes 1., 33., 52. és függőleges 16. sorok megfejtése. A helyes megfejtők között jutalomkönyvet sorsolunk ki.

A keresztrejtvényt **Takáts László** készítette.

Előző számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése: „Megloptam a legjobb barátomat. Ha ezért megharagszik, nem is igazi barát.”

Iparági verseny

Az Iparági Szakmai Versenyt és Számítástechnikai Tanácskozást ebben az évben a budapesti Dohányfermentáló Vállalat rendezti, május 26—27-én.

FELHÍVÁS

Értesítjük nő dolgozóinkat, hogy szeptember második felében dr. Kelemen András nőgyógyász rákszűrést tart a Dohánygyárban.